Ontdek méér klassiek op orkest.nl

Pianist Alice Sara Ott speelt Beethoven met Nederlands Philharmonisch

Wandel met het Nederlands Philharmonisch door Rome. Roberto González-Monjas leidt het orkest in de beroemde *Fontane* en *Pini di Roma* van *Respighi*. Pianovirtuoos Alice Sara Ott speelt Beethovens *Vierde pianoconcert*.

Nederlands Philharmonisch
Roberto González-Monjas, dirigent
Alice Sara Ott, piano

vr 13 november, 20:15
TivoliVredenburg, Utrecht
za 14 november, 20:15
zo 15 november, 14:15
Het Concertgebouw

Schrijf je in voor onze nieuwsbrief

Altijd weten wat er speelt? Schrijf je in voor de nieuwsbrief van het Nederlands Kamerorkest en het Nederlands Philharmonisch. Hoor als eerste over concerttips, achtergrondinterviews, speciale producties en nieuwe concerten. Scan de QR-code om je aan te melden.

NEDERLANDS KAMERORKEST

Celloconcert nr. 2
SAINT-SAËNS
BEETHOVEN
Symfonie nr. 8

Gordan Nikolić
leiding & viool

Steven Isserlis
cello

PROGRAMMA

Wolfgang Amadeus Mozart (1756 - 1791)
Symfonie nr. 34 in C, KV 338 (1780)

Allegro vivace
Andante di molto
Allegro vivace

Camille Saint-Saëns (1835 - 1921)
Celloconcert nr. 2 in d, op. 119 (1902)

Allegro moderato e maestoso - Andante sostenuto
Allegro non troppo – Cadenza – Tempo I – Molto allegro

Pauze

Ludwig van Beethoven (1770 - 1827)
Symfonie nr. 8 in F, op. 93 (1812)

Allegro vivace e con brio
Allegretto scherzando
Tempo di menuetto
Allegro vivace

NEDERLANDS KAMERORKEST
Gordan Nikolić, leiding & viool
Steven Isserlis, cello

vr 6 november, 20:00
PHIL Haarlem

Duur concert: ca. 100 minuten

VOORPROGRAMMA
NPO Klassiek-presentator Aldith Hunkar leidt het programma in.

vr 6 november,
19:25 - 19:45
in de Van
Warmerdam
Zaal.

Aldith Hunkar Foto: Walter Kallenbach

Mozart, Beethoven en Saint-Saëns

Het Nederlands Kamerorkest onder leiding van Gordan Nikolić presenteert een programma met werken van Mozart, Saint-Saëns en Beethoven.

Toen Wolfgang Amadeus Mozart in 1770 veertien jaar oud was, had hij een groter deel van zijn leven op reis doorgebracht dan thuis in Salzburg. Van het huidige Tsjechië, Duitsland, Frankrijk, Engeland en Italië tot zelfs België en Nederland: hij was er allemaal geweest. Reizen was toen stukken minder comfortabel dan nu en de jonge Mozart was vaak ziek. In de jaren 70 deed hij het daarom rustiger aan. Hij maakte nog een paar grote reizen, maar de meeste van zijn stukken componeerde hij thuis in Salzburg. De laatste symfonie uit Salzburg, gecomponeerd in de zomer voordat hij naar Wenen verhuisde, is de *Symfonie nr. 34*. De stralende openingsfanfare was een duidelijke verwijzing naar Mozarts toekomstige thuisstad, want in Wenen stond dit soort muziek bekend als 'trompetsymfonie' of 'feestsymfonie'.
Dat hij tevreden moet zijn geweest met het resultaat, blijkt wel uit de vergelijkbare openingsfanfares in zijn latere opera's *Così fan tutte* en *La clemenza di Tito*. De driedelige symfonie is beknopter dan we van Mozart gewend zijn, maar dat maakt hij goed met een overvloed aan charme, van de feestelijke opening tot het 'gefluisterde' (sotto voce) tweede deel, *Andante di molto*, en de energieke 'tarantella' (een Italiaanse dans) van het slotdeel.

Cosmopoliet

'Duitse muziek is als kathedralen, die van ons als de tuinen', zou Victor Hugo gezegd hebben. Duitstalige componisten grossierden in serieuze muziek die het sublieme en universele wil uitdrukken, terwijl de Fransen 'clarté' (lichte helderheid) en verfijning hoog in het vaandel hadden staan. Duitsers willen begrijpen, Fransen verleiden, zo luidt het cliché. 'Duitse genres' zoals de symfonie en het soloconcert kwamen er in Frankrijk niet in. Muzikale kosmopoliet Camille Saint-Saëns stapte als een van de eerste componisten over deze tegenstelling heen en

verenigde de twee kampen. Dat is hoorbaar in het *Tweede Celloconcert*, dat Saint-Saëns in 1902 opdroeg aan de Nederlandse cellist Joseph Hollman, door koning Willem III benoemd tot 'koninklijk cellist'. Het eigenzinnige tweedelige *Tweede celloconcert* is minder populair dan het drie decennia oudere *Eerste celloconcert*, maar minstens zo indrukwekkend. De cellopartij is razend virtuoos, de structuur van het werk vernuftig, vol terugkerende melodieën. Het eerste deel valt uiteen in twee secties: een snelle sectie, het *Allegro moderato e maestoso*, en een langzame sectie die als een gebed functioneert. Het tweede deel opent met een energiek 'perpetuum mobile', dat abrupt wordt onderbroken door een 'cadens' (cellosolo). Daarna keert de muziek van het eerste deel terug, gevolgd door een swingend slotdeel ('coda').

Tussen wal en schip

Vóór de monumentale *'Negende'* en ná de mateloos populaire *Zevende symfonie* (door componist Richard Wagner geroemd als 'de apotheose van de dans' en voorzien van één van de meest geliefde langzame delen uit Beethovens oeuvre) valt de *Achtste symfonie* een beetje tussen wal en schip. Dat begon al bij de première in 1814, toen de overweldigende publieke bijval die de *Zevende* ten deel viel (ook op het programma die dag) uitbleef. Tot grote frustratie van Beethoven, die daarvoor maar één verklaring had: 'omdat de Achtste zoveel beter is'. Niets ten nadele van de *Zevende*, maar Beethoven heeft een punt. De *Achtste* is namelijk niet alleen op en top Beethoven – groots opgezet, ritmisch, gewaagd en vol met contrasten – maar ook nog eens opvallend subtiel en licht. De symfonie grossiert in briljante vondsten. Om er maar één te noemen: het openingsthema van het vierde deel, door de strijkers bijna gefluisterd, wordt gevolgd door een stevig aangezette 'foute noot', de cis. Pas later onthult Beethoven dat deze recalcitrante noot een belangrijke structurele functie vervult. Beethoven laat zo zien dat hij de structuur van een symfonie volledig kan kneden en naar zijn hand kan zetten. Lang werd deze symfonie gezien als een luchtig gebbetje. Dat is voornamelijk te danken aan Beethovenvolger Anton Schindler, door Beethoven zelf 'een waardeloze vent' genoemd. Schindler gebruikte de *Achtste symfonie* om zijn vriendschap met Beethoven en zijn kennis van diens werk grandioos op te blazen. In een door Schindler vervalste geschreven conversatie koppelde hij het tweede deel van de *Achtste* aan een canon die Beethoven jaren eerder gecomponeerd zou hebben ter ere van Maelzel, de uitvinder van de metronoom, een apparaat dat met regelmatige tikken het tempo aangeeft. Het tikkende ritme van dit deel zou op de metronoom slaan. In één adem door werden allerlei slimmigheidjes in deze symfonie opgevat als muzikale grapjes. Niet zo lang geleden kwam Schindlers bedrog uit. Daardoor kijken we nu met een andere bril naar deze symfonie. De tikkende ritmiek van het tweede deel verandert van 'tongue in cheek' in een hommage aan de *'Kloksymfonie'* van Joseph Haydn. De muzikale grappen worden scherpe vondsten in klassieke traditie. Niet flauw en eendimensionaal, maar gelaagd en subtiel.

Tekst: Alexander Klapwijk

Klassieke muziek voor iedereen. Maak jij het mogelijk?

Bij ons krijgt iedereen de kans om te ervaren wat klassieke muziek met je doet. We verwelkomen jaarlijks duizenden kinderen, leiden getalenteerde dirigenten en orkestmusici op en spelen niet alleen op de prestigieuze podia van Het Concertgebouw en De Nationale Opera, maar ook voor buurtbewoners in onze eigen NedPhO-Koepel, in poptempel Paradiso en met kleine ensembles in zieken- en verzorgingshuizen. Geniet je van onze concerten en gun je dit iedereen? Kijk op orkest.nl/steun wat je als vriend of donateur kunt doen.

Nederlands Kamerorkest

Het Nederlands Kamerorkest bestaat uit een groep gedreven musici die vol passie concerten geven op het hoogste niveau. Het orkest is al sinds 1955 te beluisteren op alle Nederlandse podia en maakte internationale tournees en opnames, de laatste twintig jaar met Gordan Nikolić als muzikaal leider. Het orkest blinkt uit in meesterwerken van Beethoven en Mozart, maar ook in Stravinsky, Ravel en de muziek van nu! Dit seizoen staan samenwerkingen op het programma met topartiesten als Ivo Pogorelić en Christian Tetzlaff. Met artistiek partner Cappella Amsterdam treedt het orkest ieder seizoen op. Bij De Nationale Opera is het orkest specialist in de klassieken van Mozart, Purcell en Gluck, maar ook in belcantorepertoire. Het orkest werkt samen met jonge componisten, en met jonge professionele zangers en jeugdkoren zoals het Nationaal Jeugdkoor en Nieuw Vocaal Amsterdam. De musici begeleiden ook afgestudeerde talenten binnen de Orkestacademie. Het Nederlands Kamerorkest is de motor achter SOUK, een Amsterdams festival met artiesten uit de Arabische wereld. Ieder seizoen sluit het orkest af met een avontuurlijk, actueel programma in Paradiso.

Gordan Nikolić, leiding & viool

Gordan Nikolić is sinds 2004 de concertmeester en muzikaal leider van het Nederlands Kamerorkest. Nikolić werd in 1968 in het huidige Servië geboren, begon op zijn zevende met vioolspelen en ging twee jaar later naar een internaat voor vioolles. Hij vervolgde zijn studie bij dirigent en violist Jean-Jacques Kantorow in Basel en noemt de legendarische dirigent Sir Colin Davis als grote inspirator. Onder Davis was Nikolić van 1997 tot 2017 concertmeester van het London Symphony Orchestra. Nikolić staat niet als dirigent voor het Nederlands Kamerorkest, maar voert vanaf de eerste lessenaar de musici aan. Hierbij streeft hij ernaar dat elke musicus zijn of haar eigen muzikale visie naar voren kan brengen. Nikolić wordt veel gevraagd als muzikaal leider bij internationale gezelschappen. Daarnaast is Nikolić docent aan het Conservatoire de Paris, de Hochschule für Musik in Saarbrücken en Codarts in Rotterdam. In 2025 vierde Gordan Nikolić zijn twintigjarig jubileum als muzikaal leider van het Nederlands Kamerorkest, met als kers op de taart Brahms' beroemde *Vioolconcert*.

Steven Isserlis, cello

Steven Isserlis heeft een internationale carrière als solist, kamermusicus, auteur, docent en presentator. Hij treedt op met de grootste ensembles ter wereld en heeft talloze werken in première gebracht. Zijn bekroonde discografie omvat de cellosuites van J.S. Bach en de complete werken voor cello en piano van Beethoven. Voor zijn opnamen van de celloconcerten van Haydn en de sonates van Martinů werd hij genomineerd voor een Grammy. Als auteur schreef hij onder meer een veelgeprezen gids bij de cellosuites van Bach. Zijn twee muziekboeken voor kinderen behoren tot de populairste in hun genre. Ook schreef hij een toelichting bij Schumanns *Muzikale huis- en leefregels*. In 1998 werd Isserlis benoemd tot Commander of the Order of the British Empire (CBE). Tot de internationale onderscheidingen die hij ontving, behoren de Piatigorsky Prize (VS) en de Glashütte Original Music Festival Award (Duitsland). Hij bespeelt de Stradivarius-cello 'Marquis de Corberon' uit 1726, die hem in bruikleen is gegeven door de Royal Academy of Music.

Masterminds over Saint-Saëns

In deze podcast hoor je meer over de mens achter de grote componist. Musicoloog Kees Wisse en podcastmaker Botte Jellema duiken samen in het vaak complexe leven van de grote meesters in de klassieke muziek. De aflevering over het leven en de muziek van Camille Saint-Saëns is te beluisteren in diverse podcastapps of via orkest.nl/saint-saëns.